

og sagt, at det var jo det Slagord, jeg gik frem under, at sige, at jeg har aldrig nogen Sinde brugt det Udtryk og ved slet ikke, hvad det betyder. Det er et Udtryk, som er opfundet i Socialdemokratiets Spalter og er tillagt mig. Det er muligt, det betyder noget godt, som jeg godt kan vedgaa, men jeg finder ikke, det er noget ganske heldigt Udtryk, dette om „Kræfternes frie Spil“. Det, jeg har hævdet, er, at vi bør have økonomisk Frihed her i Landet, som vi har Frihed paa andre Omraader, fordi der med Frihed følger et Ansvar, og jeg har hævdet, at vi skal have økonomisk Frihed ogsaa af den Grund, at Tilværelsen er nu ikke saa planløs, som de Herrer Socialdemokrater ynder at tro. Socialdemokraterne har den Opfattelse, at hvis ikke de med deres store Fingernemhed kommer til at regulere alle Forhold, er det hele fuldkommen planløs, saa er der ingen Orden i nogen Ting, ingen Regulering. De Herrer har ikke opdaget, at i det økonomiske Liv saavel som i Naturens Liv er der en Regulering, som er meget finere og meget mere kunstfærdig. . . de Herrer ler, de har, som sagt, ikke opdaget det endnu, og de tror, at de er i Stand til at skrive Love, der bedre kan regulere Livet og dets Udvikling. Jeg tror nok, de Herrer kommer til kort overfor de Love, der har været gældende og vil blive gældende. Naturligvis, man kan tage fejl, og den Slægt, der gør sig skyldig i en saadan Fejltagelse, kommer saa til at bukke under, kommer til at lide under sin Fejl.

Det ærede Medlem opholdt sig i denne Forbindelse med særlig Glæde over, at forhenværende Folketingsmand Pinstrup skulde have udtalt, at han ønskede planlagt en stigende Kurs: dér ser man altsaa, at selv en Landmand kan ønske Plan lagt. Ja, hvad tror det ærede Medlem dog? Tror det ærede Medlem, at Landmændene ikke har Plan for deres Arbejde, at Landbrugsvirksomheden er en planløs Virksomhed? Jeg kan forsikre det ærede Medlem, at hvis Landbrugsvirksomhed var en planløs Virksomhed, havde Landbruget her i Landet ikke naaet de Resultater, det er naaet til. Men hvis det foreliggende Forslag, hvor man paa den lette Maade, der er Tale om, giver en Bemyndigelse til Regeringen fra Rigsdagen, hvorefter Handelsministeren efter Forhandling med Erhvervene — om han skal tage Hensyn til dem, staar der ikke, og det er der givet ikke Oplysning om — kan fastsætte Priser og kan foretage Rationering, hvis *det* skal være Planen for vort økonomiske Liv, vil jeg sige, at saa ønsker jeg

mig fritaget for Plan. Mig forekommer det, at hvis dette Forslag vedtages, som det foreligger, er det at aabne Porten til en babylonisk Forvirring i hele vort Erhvervsliv.

Naar det ærede Medlem udtalte, at der forelaa Henvendelser fra Handelsorganisationer, men ikke fra de produktive Erhverv, tillader jeg mig at mene, at det er en Fortalelse. Der foreligger en Henvendelse fra Landbruget, og jeg antager dog, at det ærede Medlem vil give mig Ret i, at Landbruget paa en vis Maade og til en vis Grad maa anses for at være et produktivt Erhverv.

Men saa udtalte det ærede Medlem, at Venstre var et Gaardmandsparti, og at han ikke skulde bebrejde os, at vi, paa samme Maade som Socialdemokratiet varetog de Interesser, som det nu specielt var sat til at varetage, nemlig Lønarbejdernes Interesser, varetog Gaardmændenes Interesser. Jeg maa herom først sige, at der her i Landet ingenlunde findes noget Gaardmandsparti. Gaardmændene er ikke politisk stavnsbundne paa den Maade, hvorpaa Socialdemokratiet søger — med et vist Held — politisk at stavnsbinde Lønarbejderne. Der findes Gaardejere i alle politiske Partier; der findes Gaardejere i det konservative Folkeparti, naturligvis ogsaa i Venstre, ogsaa i det radikale Parti, ja, selv i Socialdemokratiet finder man Gaardejere. Man har endog set den Mærkværdighed, at da Socialdemokratiet skulde besætte Landbrugsministerposten, tog det en Gaardejer. Men at Socialdemokratiet af den Grund skulde være et Gaardmandsparti, kan man dog vist ikke sige. Selv om imidlertid alle Gaardmænd her i Landet tilhørte Venstre, vilde dog ikke samtlige Gaardmænd tillige med deres Hustruer udgøre et saa stort Antal, at det kan give mere end knap nok Halvdelen af Venstres Stemmer. Dette viser dog, at Venstre maa have Tilslutning ogsaa fra andre Samfundsklasser. Men jeg ved nok, at her i København, i den store københavnske Befolkning, er det blevet almindeligt — og jeg maa maaske indskyde den Bemærkning, at jeg tror, den københavnske Befolkning er meget daarligt underrettet i den omtalte Henseende — at fremstille Venstre som et Gaardmandsparti, et Agrarparti, som ensidigt varetager Gaardmandsstandens Interesser. Nej, Venstre er ikke et Klasseparti, og vi ønsker ikke at være et Gaardmandsparti, ønsker ikke at være et Klasseparti. Men vi har visse Anskuelse, Anskuelse, som vi i øvrigt tror er lige saa